

**Przemówienie Sławomira Skrzypka, Prezesa NBP,
w debacie sejmowej w sprawie
„Sprawozdania z wykonania założeń polityki pieniężnej w 2007 roku”
oraz
„Sprawozdania z działalności Narodowego Banku Polskiego w 2007 r.”**

Wstęp

Panie Marszałku, Wysoki Sejmie!

Mam dziś zaszczyt przedstawić Wysokiej Izbie podsumowanie działalności Narodowego Banku Polskiego w 2007 r. Obejmuje ono zagadnienia zawarte w dwóch przekazanych Wysokiej Izbie dokumentach: „Sprawozdaniu z wykonania założeń polityki pieniężnej” oraz „Sprawozdaniu z działalności Narodowego Banku Polskiego”.

Stojąc przed Wysoką Izbą rok temu mówiłem, jakim działaniom nadam najwyższy priorytet w 2007 r. Zapowiadałem wzmocnienie roli analityczno-naukowej NBP, stworzenie raportu na temat skutków przyjęcia euro, poprawę przejrzystości polityki pieniężnej i działania na rzecz zwiększenia stabilności systemu finansowego. Dzisiaj chciałbym przedstawić Państwu rezultaty tych działań:

- W celu wzmocnienia roli NBP jako ważnego ośrodka analityczno-badawczego w naszym regionie, powołałem Komisję Roboczą ds. Badań Naukowych w NBP. Przeanalizowała ona sposoby

organizacji badań w najlepszych bankach centralnych na świecie. Wynikiem tych prac była zmiana organizacji pionu analityczno-badawczego NBP. Działalność badawcza ma bardzo istotne znaczenie dla skuteczności banku centralnego oraz jego prestiżu i reputacji jako instytucji zaufania publicznego. Aby usprawnić proces prowadzenia badań ekonomicznych, w Narodowym Banku Polskim został utworzony Instytut Ekonomiczny. Dążymy do tego, aby stał się on wiodącym w Europie Środkowo-Wschodniej ośrodkiem analityczno-badawczym. Temu celowi służyło także powołanie Rady Naukowej przy Zarządzie NBP. W jej skład wchodzi wybitni ekonomiści z największych uczelni ekonomicznych w Polsce. Głównym zadaniem Rady jest opiniowanie planów badań naukowych realizowanych i zleczanych przez Narodowy Bank Polski.

- W maju 2007 r. powołałem Biuro ds. Integracji ze Strefą Euro. Jego głównym zadaniem jest przygotowanie kompleksowego raportu na temat skutków przyjęcia wspólnej waluty. Przystąpienie do strefy euro będzie jedną z najważniejszych decyzji gospodarczych Polski w XXI wieku. Narodowy Bank Polski dokłada wszelkich starań, aby ta decyzja została podjęta w warunkach pełnej informacji. Z tego wynika bardzo otwarty i transparentny proces tworzenia raportu. Prowadzimy szerokie konsultacje z partnerami społecznymi. Przedstawiciele związków zawodowych, przedsiębiorców i bankowców uczestniczą w

procesie tworzenia raportu na poziomie roboczym, eksperckim i podczas oficjalnych debat. W 2007 roku zaplanowaliśmy i zleciliśmy wybitnym ekonomistom około 100 badań naukowych na temat skutków przyjęcia wspólnej waluty. Ich wyniki są obecnie prezentowane na otwartych seminariach w NBP. Myślę, że wszystkie te działania służą ustanowieniu nowych standardów debaty publicznej w Polsce. Opublikowanie Raportu planowane jest na grudzień 2008 r.

- W minionym roku znacząco podniosła się także transparentność działań Rady Polityki Pieniężnej. Od maja 2007 roku NBP przedstawia opis dyskusji z posiedzeń decyzyjnych Rady Polityki Pieniężnej. Publikacja, tzw. *minutes*, jest przyjętą praktyką wiodących banków centralnych. Wzmacnia ona przejrzystość polityki pieniężnej i poprawia komunikację banku centralnego z rynkami finansowymi, przedsiębiorstwami i społeczeństwem.
- Jak Państwo pamiętają od kwietnia do końca 2007 roku podejmowałem działania mające na celu wzmocnienie polskiego systemu stabilności finansowej. Zmierzały one do:
  - ✓ **Po pierwsze** – odłożenia w czasie likwidacji, działającego w NBP, Generalnego Inspektoratu Nadzoru Bankowego. Kierowałem się przekonaniem, że takie działanie dobrze będzie służyło stabilności naszego systemu finansowego w sytuacji poważnych zaburzeń na światowych rynkach finansowych. Chciałbym z całą mocą podkreślić, że dotychczasowy model instytucjonalny organizacji nadzoru bankowego był oceniany

pozytywnie, zarówno w Polsce, jak i za granicą. Dobrze funkcjonujący nadzór wydatnie przyczynił się do tego, że Polska uniknęła zawirowań finansowych. W ciągu ostatnich lat takie problemy dotknęły wiele krajów, również w naszym regionie. Według danych Banku Centralnego Czech, kryzys w Czechach kosztował 24% PKB. Stratę PKB na Węgrzech w wyniku kryzysu ocenia się na 10%. Koszty te w tych krajach obciążły zarówno budżet państwa jak i wszystkich podatników. Pragnę podkreślić, że NBP zamierza nadal pełnić aktywną rolę w działaniach na rzecz utrzymania stabilności finansowej naszego kraju.

- ✓ **Drugim**, ważnym elementem proponowanych wtedy przeze mnie zmian ustawowych, było powołanie w drodze ustawowej Komitetu Stabilności Finansowej, stanowiącego forum wymiany poglądów oraz koordynacji działań na wypadek kryzysu finansowego. W jego skład mieli wejść reprezentanci instytucji tzw. sieci bezpieczeństwa finansowego czyli NBP, Ministerstwa Finansów i Komisji Nadzoru Finansowego. Niestety zgłoszony projekt zmiany ustawy w obu sprawach, nie stał się nawet przedmiotem debaty sejmowej.

Wobec niemożności rozwiązania problemu w trybie ustawowym z satysfakcją i pełną otwartością przyjąłem propozycję Ministra Finansów by powołać Komitet Stabilności Finansowej w drodze porozumienia. Przy aktywnej roli Narodowego Banku Polskiego w ciągu kilku dni przygotowano treść „Porozumienia pomiędzy

Prezesem Narodowego Banku Polskiego, Ministrem Finansów i Przewodniczącym Komisji Nadzoru Finansowego o współpracy we wspieraniu stabilności krajowego systemu finansowego”. Porozumienie to zostało podpisane 21 grudnia 2007r.

Polityka pieniężna

Panie Marszałku, Wysoka Izbo,

Przejdę teraz do omówienia najważniejszego zadania NBP, jakim jest dbanie o stabilność polskiego pieniądza.

Zgodnie z realizowaną strategią polityki pieniężnej, od 2004 r. Narodowy Bank Polski dąży do utrzymywania inflacji na poziomie 2,5% z symetrycznym przedziałem odchyłeń ± 1 punkt procentowy. W 2007 r. średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych wyniósł 2,5%, a zatem ukształtował się na poziomie równym celowi inflacyjnemu NBP. W poszczególnych miesiącach roczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych wzrastał stopniowo. Przez większą część ubiegłego roku kształtował się w przedziale odchyłeń od celu inflacyjnego NBP. Pod koniec ubiegłego roku przekroczył jednak górną granicę odchyłeń od celu, osiągając w grudniu poziom 4,0%.

Do stopniowego wzrostu inflacji w 2007 r. przyczyniał się przede wszystkim wzrost dynamiki cen żywności oraz paliw, o czym świadczy

znaczna różnica między inflacją CPI a wskaźnikiem inflacji bazowej netto. Było to efektem działania m.in. niekorzystnych dla części produktów rolnych warunków podaźowych w kraju, wzrostu cen na międzynarodowych rynkach rolno-spożywczych, a także znacznego wzrostu cen ropy na rynkach światowych w IV kw. 2007 r. Dwa ostatnie czynniki tylko częściowo były amortyzowane przez aprecjację złotego w stosunku do dolara. Ponadto do podniesienia ogólnego poziomu cen konsumpcyjnych w Polsce przyczynił się wzrost cen wyrobów tytoniowych, będący skutkiem podwyższenia przez rząd stawki akcyzy na te wyroby, do poziomu wyższego niż wynika to z regulacji Unii Europejskiej. Należy podkreślić, że omawiane czynniki, odpowiadające w znacznej mierze za wzrost inflacji w drugiej połowie 2007 r., znajdowały się poza bezpośrednim oddziaływaniem krajowej polityki pieniężnej. Jednocześnie, w 2007 r. w kierunku wzrostu inflacji oddziaływało także wysokie tempo wzrostu gospodarczego, któremu towarzyszył silny wzrost zatrudnienia i spadek bezrobocia. Czynniki te przyczyniały się do przyspieszenia wzrostu wynagrodzeń, który jednak przenosił się na ceny w ograniczonym stopniu, m.in. dzięki dobrej sytuacji finansowej przedsiębiorstw oraz relatywnie małemu i stabilnemu udziałowi kosztów pracy w łącznych kosztach produkcji.

Panie Marszałku! Wysoki Sejmie!

W 2007 r. istotnym elementem uwarunkowań, w których prowadzona była polityka pieniężna były szoki makroekonomiczne w gospodarce

światowej. Pierwszym z nich były, występujące od sierpnia 2007 r. zawirowania na międzynarodowych rynkach finansowych, zapoczątkowane na rynku kredytów hipotecznych typu *subprime* w Stanach Zjednoczonych. Zaburzenia te stanowiły istotne zaskoczenie. Świadczą o tym rewizje w dół prognozowanego wzrostu gospodarczego dokonane w ciągu 2007 roku przez najbardziej znaczące instytucje takie jak: Komisja Europejska, Międzynarodowy Fundusz Walutowy i wiodące banki inwestycyjne na świecie. Drugim szokiem był znaczny wzrost cen surowców energetycznych, zwłaszcza ropy naftowej, oraz cen żywności i surowców rolnych na rynkach światowych, który w większości krajów doprowadził do wyraźnego przyspieszenia inflacji pod koniec 2007 r. w większości krajów.

W ramach tych wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań a także w ramach dążenia do utrzymania inflacji na poziomie celu inflacyjnego w horyzoncie oddziaływania polityki pieniężnej, w 2007 r. Rada Polityki Pieniężnej czterokrotnie podwyższyła stopy procentowe NBP – w kwietniu, czerwcu, sierpniu i listopadzie, każdorazowo o 25 punktów bazowych. W ciągu kolejnych 6 miesięcy bieżącego roku nastąpiła podwyżka o następnych 100 punktów bazowych. Warto podkreślić, że od początku 2007 r. w żadnym kraju UE skala podwyżek stóp procentowych nie była większa niż w Polsce.

Tylko kilka krajów na świecie prowadziło bardziej restrykcyjną politykę pieniężną niż nasza. Należą do nich m.in. Ghana, gdzie od początku ubiegłego roku stopy podniesiono o 450 punktów bazowych do poziomu

17%, RPA – gdzie wzrost stóp wyniósł 300 punktów bazowych do 12% oraz Chile i Norwegia – gdzie podwyższono stopy o 225 punktów bazowych do poziomu odpowiednio 7,25% i 5,75%.

Jakie są efekty polityki NBP? Otóż obecnie inflacja mierzona indeksem cen konsumpcyjnych wynosi 4,6%, zaś indeksem zharmonizowanym tzw. HICP 4,3%. Jest to, obok Słowacji, najniższy wynik w regionie Europy Środkowo-Wschodniej. Aktualny poziom inflacji w znacznym stopniu wynika ze wzrostu cen żywności i energii. Świadczy o tym poziom inflacji bazowej z wyłączeniem tych dwóch kategorii cen. Wynosi on obecnie 2,1%. Średnioroczny wskaźnik cen konsumpcyjnych w Polsce w 2007 r. był na poziomie celu inflacyjnego 2,5%. W Czechach, gdzie z niższego poziomu początkowego podniesiono stopy procentowe w podobnym zakresie jak w Polsce, inflacja wynosi 6,7%. Stało się tak mimo, że zaostrzenie polityki pieniężnej rozpoczęło się wcześniej niż w naszym kraju. Choć w nadchodzących kwartałach spodziewane jest spowolnienie, utrzymuje się relatywnie szybkie tempo wzrostu gospodarczego. Biorąc to pod uwagę można stwierdzić, iż działania podejmowane przez Radę Polityki Pieniężnej w 2007 r. były skuteczne. Jeszcze większe i szybsze zacieśnienie polityki pieniężnej, zwiększyłoby ryzyko nadmiernego obniżenia tempa wzrostu gospodarczego.

Podsumowując, jeszcze raz przypomnę, że Narodowy Bank Polski jest zobowiązany do utrzymania stabilności cen. Dąży do obniżenia

inflacji do celu 2,5% w średnim okresie. Jednocześnie politykę pieniężną będę się starał nadal prowadzić w taki sposób, aby sprzyjać utrzymaniu zrównoważonego wzrostu gospodarczego. Zapoczątkowane w kwietniu 2007 r. zacieśnienie polityki pieniężnej powinno przyczynić się do sprowadzenia inflacji do założonego celu. Jednakże ze względu na charakter szoków cenowych odpowiedzialnych w przeważającej mierze za wzrost inflacji, sprowadzenie jej do celu będzie następowało stopniowo. Należy przy tym pamiętać, że dla zapewnienia stabilności cen w dłuższym okresie, niezbędne jest wprowadzenie reformy finansów publicznych oraz innych reform strukturalnych. Pożądana jest także koordynacja polityki pieniężnej i fiskalnej tzw. *policy mix*, umożliwiająca obniżenie potencjalnego kosztu utrzymania niskiej inflacji.

Nadzór bankowy

Panie Marszałku, Panie Posłanki, Panowie Posłowie,

Do ustawowych zadań NBP w tym zakresie należy m.in. kształtowanie warunków niezbędnych dla rozwoju systemu bankowego.

Zagadnienie to było szczególnie dużym wyzwaniem w 2007 roku, a wynikało ze splotu następujących okoliczności:

- Po pierwsze, z początkiem 2008 r. w Polsce jak i w innych krajach Unii Europejskiej weszła w życie Nowa Umowa Kapitałowa

podwyższająca standardy wyposażenia kapitałowego banków. Wdrożenie tych regulacji zarówno w bankach komercyjnych jak i po stronie nadzorcy jest skomplikowanym procesem.

- Po drugie, w połowie 2007 roku zaczęły się poważne zawirowania na światowych rynkach finansowych związane z kryzysem w sektorze kredytów *subprime* w Stanach Zjednoczonych. Konieczność przeprowadzania, w tych warunkach strukturalnych, zmian w funkcjonowaniu polskiego nadzoru bankowego budziła moje poważne wątpliwości. Jednak, jak wspomniałem na wstępie, podejmowane przeze mnie starania, aby w drodze ustawowej wstrzymać likwidację Generalnego Inspektoratu Nadzoru Bankowego i powołać Komitet Stabilności Finansowej, nie spotkały się z uznaniem Sejmu.

W konsekwencji, na podstawie przepisów ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym, dokonana się bardzo istotna zmiana w zakresie instytucjonalnej organizacji nadzoru bankowego. Od 1 stycznia 2008 roku zadania w tym zakresie wykonuje Komisja Nadzoru Finansowego. Zlikwidowany został natomiast Generalny Inspektorat Nadzoru Bankowego, który funkcjonował w banku centralnym.

Narodowy Bank Polski dołożył wszelkich starań, aby te zmiany nie zakłóciły działań operacyjnych nadzoru bankowego. Przekazaliśmy wszystkie zasoby, niezbędne do wykonywania zadań nadzorczych, a obejmujące majątek ruchomy, kadry i archiwum GINB. Określiliśmy

także zasady współdziałania systemów informatycznych oraz zakres i tryb wymiany informacji między KNF a NBP.

Narodowy Bank Polski przekazał Komisji Nadzoru Finansowego sektor bankowy w bardzo dobrym stanie. Świadczą o tym najwyższe od lat zyski sektora: wynik finansowy brutto wyniósł 16,8 mld zł i był o 30% wyższy w porównaniu do 2006 r. W 2007 r. sektor bankowy miał historycznie najniższy udział kredytów zagrożonych w aktywach. Wyniósł on 5,2% wobec 11% w 2006 r., z kolei współczynnik wypłacalności był na bezpiecznym poziomie 11,9%, wobec wymaganych 8%.

Sektor banków komercyjnych w 2007 r. nie odnotował problemu płynności. Średni poziom nadpłynności sektora bankowego wyniósł średniorocznie 19,5 mld zł.

Jednakże następowało stopniowe pogorszenie relacji depozytów do kredytów. W połowie ubiegłego roku wartość kredytów w sektorze bankowym przekroczyła wartość przyjętych depozytów. Sytuacja ta w coraz większym stopniu zmusza banki do posługiwania się finansowaniem rynkowym, w tym także zagranicznym. Jest to zjawisko powszechne w krajach doświadczających konwergencji. Stopniowa zmiana struktury finansowania wymaga jednak zarówno od banków, jak i nadzorcy, skupienia większej uwagi na zarządzaniu płynnością. Mając to na względzie, Generalny Inspektorat Nadzoru Bankowego, opracował normy dotyczące zarządzania ryzykiem płynności. Regulacje te,

uchwalone przez Komisję Nadzoru Bankowego w marcu ubiegłego roku, obowiązują od 2008 r.

Zarządzanie rezerwami walutowymi

W ramach prac nad ustaleniem benchmarku strategicznego na 2007 r. Zarząd NBP zdecydował o zmniejszeniu udziału dolara amerykańskiego w strukturze walutowej rezerw i rozpoczął inwestycje w dolarze australijskim. W ubiegłym roku dochodowość rezerw wyrażona w walucie była najwyższa w ostatnich latach osiągając 5,4%. Jednak z uwagi na aprecjację złotego względem walut rezerwowych dochodowość rezerw wyrażona w złotych, była ujemna i wyniosła minus 6,8%.

Na przestrzeni ostatnich lat odnotowano znaczący wzrost wartości oficjalnych aktywów rezerwowych. W samym 2007 roku oficjalne aktywa rezerwowe wzrosły w przeliczeniu na dolary o 35,6% do 65,7 mld USD, na euro – o 21,3% do 44,7 mld EUR, zaś na złote – o 13,4% do 160,1 mld PLN. Wzrost wartości aktywów rezerwowych był przede wszystkim wynikiem: napływu środków z Unii Europejskiej, zmian relacji kursowych i dochodu z inwestowania rezerw.

W 2007 r. struktura walutowa rezerw zarządzanych przez NBP obejmowała cztery waluty: dolara amerykańskiego, euro, funta szterlinga oraz dolara australijskiego. W celu podwyższenia dochodowości rezerw walutowych, Narodowy Bank Polski

dywersyfikuje strukturę walutową rezerw. Decyzje o jej zmianie podejmowane są na podstawie analiz perspektyw makroekonomicznych na świecie, prognoz rozwoju sytuacji na międzynarodowych rynkach finansowych oraz wyników analizy optymalizacyjnej.

Przeprowadzona w latach 2006-2007 dywersyfikacja struktury walutowej korzystnie wpłynęła na uzyskaną dochodowość rezerw. W jej wyniku w latach 2006-2007 dochodowość obliczona w polskich złotych była o ponad 110 punktów bazowych wyższa od dochodowości, jaką by uzyskano, gdyby obowiązywała struktura walutowa z 2005 roku. W 2007 roku zakończono prace nad długoterminową strategią zarządzania rezerwami dewizowymi na lata 2007 – 2012 zakładającą dalszą dywersyfikację walut i instrumentów finansowych.

Wynik z działalności inwestycyjnej

Pomimo niesprzyjających warunków kursowych, działalność polegająca na zarządzaniu rezerwami dewizowymi wykazywała pozytywne efekty. Ogólny wynik z działalności inwestycyjnej wyniósł 6 mld 142 mln zł i w porównaniu z rokiem 2006 wzrósł o 42,9%.

Wzrost dochodowości rezerw był między innymi związany z wyższą rentownością inwestycji dla większości walut rezerwowych. Poza tym, na osiągniętą stopę zwrotu korzystnie wpływał wzrost cen obligacji rządowych, jaki na przestrzeni 2007 roku odnotowano w USA i

w Wielkiej Brytanii. Dzięki temu dochodowość rezerw przewyższyła średnie, oficjalne oprocentowanie dla walut rezerwowych.

W 2007 r. obserwowaliśmy silną aprecjację złotego do walut obcych. Przykładowo złoty umocnił się o 16,2% względem dolara amerykańskiego, o 14,7% względem funta brytyjskiego i o 6,5% względem euro. Trend aprecjacyjny złotego utrzymuje się do chwili obecnej.

Efektem aprecjacji, było wygenerowanie niezrealizowanych różnic z wyceny kursowej w kwocie 15 mld 14 mln zł. Dotychczas straty te były kompensowane przez rachunek rewaluacyjny, utworzony jeszcze w 1991 r. Wcześniejsza wieloletnia deprecjacja złotego sprawiała, że wzrost złotowej wartości aktywów banku, był zapisywany po stronie jego pasywów, jako wzrost rachunku rewaluacyjnego. Z kolei wzmocnienie złotego, powodujące spadek złotowej wyceny aktywów, obniżało poziom tego rachunku. Stanowiło to bufor zabezpieczający NBP przed negatywnymi skutkami umocnienia złotego.

Utrzymująca się od 2004 roku aprecjacja polskiej waluty, doprowadziła do całkowitego wyczerpania rachunku rewaluacyjnego, który jeszcze w 2003 r przekraczał 32 mld PLN. Na koniec 2006 roku osiągnął on poziom 331 mln zł a całkowicie wyczerpał się w marcu 2007 r.

Należy zaznaczyć, że w latach 2004-2006 efekty aprecjacyjne złotego, były całkowicie kompensowane przychodami z rozwiązania

rachunku rewaluacyjnego. Gdyby nie ten rachunek, NBP ponosiłby straty już od 2004 r. Wynosiłyby one:

w 2004 r. – 18 mld i 96 mln zł,

w 2005 r – 2 mld 350 mln zł,

w 2006 r. – 1 mld 257 mln zł.

W 2007 r. na skutek aprecjacji złotego NBP odnotował stratę 12 mld 427 mln zł. Głównymi elementami wpływającymi na taki wynik finansowy były wspomniane wcześniej niezrealizowane różnice z wyceny kursowej na poziomie 15 mld 14 mln zł. Należy jednak podkreślić, że pozostałe składniki rachunku zysków i strat NBP, zostały zrealizowane w dodatniej kwocie 2 mld 587 mln zł.

Trzeba w tym miejscu zaznaczyć, że banki centralne innych krajów, których waluta podlega aprecjacji również wykazują stratę. Przykładowo w Czechach w 2007 r. było to 37,5 mld koron czeskich, na Słowacji – 19,4 mld koron słowackich, a na Węgrzech – 16,5 mld forintów.

Biorąc pod uwagę aktualne uwarunkowania ekonomiczne i prawne w chwili obecnej na pokrycie straty NBP może przeznaczyć środki z funduszu rezerwowego, który wynosi 970 mln zł. Sposób pokrycia straty przewidziany w aktualnych przepisach ustawy o Narodowym Banku Polskim w przypadku utrzymującego się w kolejnych latach trendu aprecjacji złotego, może spowodować wieloletnie wykazywanie

ujemnego wyniku finansowego. Należy się także liczyć z jego pogłębianiem. W związku z powyższym możliwym do zastosowania rozwiązaniem byłaby zmiana ustawy o NBP, która zezwalałaby na pokrywanie straty Banku zyskami z lat następnych. Ponieważ NBP nie ma inicjatywy ustawodawczej, zwróciłem się do Ministra Finansów z prośbą o współpracę, w zakresie opracowania optymalnych rozwiązań w kwestii sposobu i zasad pokrywania straty banku centralnego. Celem wspólnych działań będzie wypracowanie stosownych zmian w ustawie o NBP.

System płatniczy

W ramach obsługi rozliczeniowej, na koniec 2007 r. NBP prowadził dwa systemy płatności na bazie rozrachunku brutto: SORBNET dla wysokokwotowych rozrachunków w złotych oraz SORBNET – EURO dla wysokokwotowych rozliczeń we wspólnej walucie europejskiej.

W systemie SORBNET, NBP rozliczył 1 mln 454 tys transakcji w złotych to jest o 14,5% więcej niż w 2006 r. Z kolei w systemie SORBNET – EURO zrealizował 138 tys. transakcji, to jest o 38% więcej niż w 2006 r.

W 2007 r. w ramach działań na rzecz systemu płatniczego, NBP skupił się na przygotowaniach do uczestnictwa w systemie TARGET2 oraz Jednolitym Obszarze Płatności w Euro czyli SEPA.

Paneuropejski system rozliczania płatności w euro - TARGET2, funkcjonuje od 19 listopada 2007 r., a od 19 maja 2008 r. całkowicie

zastąpił działający poprzednio system TARGET. NBP przystąpił do tego systemu właśnie w dniu 19 maja 2008 r. Z tym dniem, bezpośrednimi uczestnikami systemu TARGET2 stały się również trzy banki komercyjne, zaś 24 banki uzyskały status uczestników pośrednich za pośrednictwem NBP.

Wejście NBP i polskich banków do systemu TARGET2 oznacza m.in.: szybszy czas realizacji płatności, możliwość obniżenia ponoszonych przez klientów opłat za przelewy w euro, rozszerzenie potencjalnej liczby klientów oraz umożliwia bankom konkutowanie na rynku europejskim na równych warunkach.

Działalność emisyjna

Wysoki Sejmie,

Narodowemu Bankowi Polskiemu przysługuje wyłączone, ustawowe prawo, emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej. Pod koniec roku 2007, w obiegu znajdowało się prawie 86 mld złotych pieniądza gotówkowego. Wzrost gospodarczy w Polsce spowodował wzrost zapotrzebowania na pieniądz gotówkowy, który zwiększył się o 10 mld zł to jest o 14% w porównaniu do 2006 r.. Łączny koszt zakupu przez NBP pieniądza gotówkowego w ubiegłym roku wyniósł 261 mln zł.

Mając na celu upowszechnianie wiedzy o kulturze i historii Polski, NBP emituje monety kolekcjonerskie. W 2007 roku wprowadzono 11

nowych tematów. Były to między innymi: *75. rocznica złamania szyfru Enigmy*, czy *750-lecie lokacji Krakowa*. Kontynuowano także wcześniej rozpoczęte serie, takie jak:

- *Polscy Podróżnicy i Badacze*
- *Dzieje Złotego*;
- *Zabytki Kultury Materialnej w Polsce*;

Jednocześnie w każdym miesiącu 2007 r. emitowano po jednym temacie z serii *Historyczne Miasta w Polsce*.

Emitowane przez NBP monety kolekcjonerskie, ze względu na ciekawą tematykę oraz interesujące wzornictwo, cieszą się bardzo dużą popularnością. Jako ciekawostkę mogę podać przykład monety *Konrad Korzeniowski – Joseph Conrad*, która zajęła II miejsce na Drugim Międzynarodowym Konkursie Monet w kategorii „Oryginalna technologia”.

Należy dodać, że do tej formy kulturotwórczej i edukacyjnej działalności NBP nie musi dopłacać. W 2007 roku działalność ta przyniosła 15,7 mln zł zysku. (w 2006 r. było to 14,5 mln zł)

Działalność edukacyjna

NBP przykłada ogromną wagę do działalności edukacyjnej. Jest ona ważnym elementem misji NBP jako instytucji, która wspiera rozwój gospodarczy Polski. Należą do niej działania służące upowszechnieniu edukacji ekonomicznej, zrozumieniu zasad funkcjonowania gospodarki

rynkowej i promocji przedsiębiorczości. W ramach działalności edukacyjnej, programami NBP zostało objętych w 2007 roku ponad 600 tys. uczniów. Zorganizowaliśmy szkolenia dla 3 tys. nauczycieli. Ponad 70 tys. uczniów wzięło udział w grze inwestycyjnej „Z klasy do kasy”.

Poza własnymi projektami edukacyjnymi Narodowy Bank Polski za pośrednictwem Komisji ds. Promocji i Edukacji wspiera inicjatywy bibliotek, fundacji i stowarzyszeń. Na dofinansowanie zewnętrznych projektów i programów stypendialnych przeznaczaliśmy w 2007 roku ponad 2 mln PLN. NBP ufundował ponad 1100 stypendiów pomostowych, mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych młodzieży z terenów wiejskich.

Aby z wiedzą edukacyjną dotrzeć do największej liczby odbiorców NBP wspiera także projekty medialne. Średnia słuchalność odcinków radionoweli edukacyjnej „Motel w pół drogi” wyniosła 1 mln słuchaczy.

Warto także wspomnieć o edukacyjnym portalu NBP. Liczba wizyt na tej stronie wzrosła w 2007 roku o 1 mln 200 tys., osiągając poziom ponad 6 milionów użytkowników.

Dużym sukcesem okazały się także Dni Otwarte NBP, w czasie których odwiedziło Bank około 50 tys. zwiedzających.

Obsługa rachunków budżetowych

W ramach prowadzonej obsługi rachunków bankowych, w 2007 r. NBP obsługiwał 3.765 posiadaczy rachunków i prowadził 16.537 rachunków. Kontynuowano prace nad wprowadzeniem nowych zasad

obsługi budżetu państwa. Rozszerzono możliwości systemu Bankowości Elektronicznej, wprowadzając przesyłanie zleceń płatniczych w walutach obcych, innych niż euro, kierowanych na rachunki prowadzone poza NBP oraz uproszczono system składania zleceń w trybie awaryjnym. W 2007 r. przygotowano także zmiany mające na celu ułatwienia w zarządzaniu środkami zgromadzonymi na rachunkach bankowych.

Działalność wewnętrzna

Panie Marszałku, Wysoka Izba,

W listopadzie 2007 r. wprowadzono zmiany do Regulaminu organizacyjnego NBP uściślające kompetencje Prezesa NBP. Był to wynik uchwały podjętej przez Zarząd NBP w 2001 r., dotyczącej m.in. upoważniania wyznaczonych członków Zarządu do sprawowania w imieniu Prezesa NBP, bieżącego nadzoru nad departamentami i jednostkami organizacyjnymi podporządkowanymi Prezesowi NBP. Wprowadzone zmiany mają na celu usprawnienie zarządzania, zwłaszcza w sytuacji dostosowania praktyki do wymogów ustawowych, związanych z zakazem łączenia stanowiska członka Zarządu NBP z innymi stanowiskami. Pod koniec 2007 r. członkowie Zarządu przestali pełnić funkcje dyrektorów departamentów. W tym miejscu jeszcze raz chcę podkreślić, że podjęta przez obecny Zarząd, w dniu 5 listopada 2007 r., zmiana do Regulaminu Organizacyjnego była jedynie

kontynuacją rozwiązań, funkcjonujących już od 6 lat w Narodowym Banku Polskim! Możliwość podjęcia przez Zarząd takiej decyzji w świetle uregulowań ustawy o NBP potwierdził nie tylko Departament Prawny, ale również wybitni eksperci z dziedziny prawa: prof. dr hab. Piotr Winczorek, dr hab. Tomasz Stawecki oraz prof. dr hab. Adam Jaroszyński.

W tej sprawie Rada Polityki Pieniężnej przyjęła odmienne stanowisko.

Wysoki Sejmie,

Kierowany przeze mnie NBP, przywiązuje dużą wagę do ograniczania kosztów funkcjonowania banku. Koszty administracyjne mimo wzrostu cen towarów i usług, były o 10 mln niższe niż w roku ubiegłym, co stanowi spadek o 2,9%. Jednocześnie kontynuowana była racjonalizacja zatrudnienia w oddziałach okręgowych NBP. Całkowite zatrudnienie zmniejszyło się o 57 etatów.

Natomiast o 4,5% wzrósł fundusz wynagrodzeń, co jednak stanowi znacząco mniejszą dynamikę niż w komercyjnym sektorze bankowym, gdzie w ubiegłym roku płace wzrosły o 10%. Jeśli chodzi o wynagrodzenia pracowników NBP na specjalistycznych stanowiskach to wciąż odbiegają one od poziomu w bankach komercyjnych, co może powodować wzrost ryzyka kadrowego.

Inwestycje

W 2007 r. na realizację zadań inwestycyjnych przeznaczono łącznie 71 mln 147 tys. zł. Środki te zostały przeznaczone m.in. na:

- zadania teleinformatyczne w kwocie 44 mln zł,
- działalność kasowo-skarbcową w wysokości 3 mln 498 tys. zł,
- inwestycje zabezpieczeniowe w kwocie 3 mln 120 tys. zł.

W 2007 roku nie została zrealizowana budowa skarbcza i Centralnego Ośrodka Komputerowego w Zegrzu. Oferty złożone w przetargu opiewały na kwoty ponad dwa razy większe niż zaplanowane i sięgały 470 mln. złotych. Zarząd wstrzymał realizację tych inwestycji.

W 2007 r. przeprowadziliśmy certyfikację powierzchni skarbcowych NBP. W wyniku tych działań o 2000 m² zwiększyła się powierzchnia skarbcowa odpowiadająca normom bezpieczeństwa.

Obecnie oczekujemy na aktualizację Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, w sprawie szczegółowych zasad i wymagań, jakim powinna odpowiadać ochrona przechowywanych i transportowanych wartości pieniężnych. W wyniku nowelizacji tego rozporządzenia, może ulec zmianie powierzchnia pomieszczeń skarbcowych, w których można przechowywać wartości pieniężne bez limitu. Po analizie w tym zakresie, Zarząd podejmie ostateczną decyzję co do zasadności realizacji inwestycji w Zegrzu.

Współpraca międzynarodowa

Wysoka Izbo,

W 2007 roku NBP aktywnie współpracował z Europejskim Systemem Banków Centralnych. Jego przedstawiciele brali udział w posiedzeniach 12 komitetów oraz 48 grup roboczych i zespołów zadaniowych ESBC. Dotyczyły one m.in. funkcjonowania wspólnej waluty euro, budowy systemu rozrachunkowego TARGET 2, rozszerzenia jednolitego obszaru płatności, a także utrzymania stabilności i rozwoju systemu finansowego UE.

Osobiście brałem udział m.in. w kwartalnych posiedzeniach Rady Ogólnej Europejskiego Banku Centralnego. W jej skład wchodzi szefowie banków centralnych państw członkowskich UE oraz Prezesi EBC.

Ponadto przedstawiciele NBP brali udział w pracach innych organów wspólnotowych, na przykład Komitetu ds. Ekonomicznych i Finansowych. Uczestniczyli też w nieformalnych posiedzeniach Rady Ecofin. Ich prace w szczególności dotyczyły stabilności systemu finansowego, poprawy stanu finansów publicznych oraz wdrażania rozwiązań w zakresie zarządzania kryzysowego w UE.

Narodowy Bank Polski był również aktywny na forum międzynarodowych instytucji gospodarczych i finansowych: Banku Światowego, Międzynarodowego Funduszu Walutowego, Banku Rozliczeń Międzynarodowych, Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju, a także Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju. Współpracując z innymi bankami centralnymi UE, NBP brał udział w wypracowaniu najpoważniejszej od wielu lat reformy MFW i Banku

Światowego. Ma ona na celu zwiększenie przejrzystości działania tych instytucji i dostosowanie ich do rzeczywistości gospodarczej pierwszej dekady XXI wieku. Przykładem działań NBP w ramach MFW i Banku Światowego było, pierwsze w Polsce badanie zależności między transferami pieniężnymi emigrantów a krajowym systemem finansowym.

Stanowisko NBP miało znaczenie w procesie decyzyjnym międzynarodowych instytucji finansowych. Podczas Rady Gubernatorów Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju w maju 2007 r., zwróciłem uwagę na potrzebę zwiększonego zaangażowania EBOR w przedsięwzięcia skierowane do najsłabiej rozwiniętych krajów członkowskich. Postulaty Polski zostały uwzględnione przy tegorocznej alokacji zysku Banku. Utworzono fundusz dla finansowania projektów w krajach najsłabiej rozwiniętych.

NBP udziela pomocy technicznej i szkoleniowej przedstawicielom banków centralnych z Europy Wschodniej, Azji i Bałkanów. Wsparcie to obejmuje seminaria, staże i wizyty studyjne. W 2007 roku z naszej pomocy skorzystało 136 osób z 20 krajów, przede wszystkim obywatele Ukrainy, Białorusi, Gruzji, Azerbejdżanu i Serbii. Warto w tym kontekście zwrócić uwagę na seminarium dla krajów bałkańskich, na temat integracji europejskiej. Zostało ono zorganizowane we współpracy z Narodowym Bankiem Serbii. Dużym wydarzeniem było też seminarium NBP i Narodowego Banku Szwajcarii. Dotyczyło ono

polityki pieniężnej i było przeznaczone dla przedstawicieli krajów Europy Wschodniej i Azji Środkowej.

Zakończenie

Wysoki Sejmie,

Długofalowym celem Narodowego Banku Polskiego jest jego awans do grona najlepiej zarządzanych banków centralnych. Na wstępie przedstawiłem pierwsze osiągnięcia na tej drodze. Dalszymi krokami będą przede wszystkim:

Po pierwsze, przyjęcie strategii Narodowego Banku Polskiego. Prace nad tym dokumentem są bardzo zaawansowane i w ciągu nadchodzących miesięcy przedstawię Państwu ich efekty.

Po drugie, publikacja raportu NBP na temat skutków przyjęcia euro, co nastąpi w grudniu bieżącego roku.

Po trzecie, rozszerzenie działalności Instytutu Ekonomicznego w oddziałach NBP. Chcemy, aby współpracowały one z wyższymi szkołami i uniwersytetami ekonomicznymi obecnymi na obszarze ich działania. Mamy nadzieję, że owocem tego przedsięwzięcia będą oryginalne badania dotyczące bankowości centralnej, gospodarki Polski i regionu Europy Środkowo-Wschodniej.

Wysoka Izbo,

Nadal odczuwalne są skutki turbulencji na światowych rynkach finansowych. Na szczęście w bezpośredni sposób nie przekładają się one na wzrost ryzyka w Polsce. Nie sposób jednak nie dostrzec, że na całym świecie, następuje obecnie konsolidacja działań zapobiegawczych i ostrożnościowych wokół banków centralnych. Weryfikacji podlegają dotychczasowe modele systemów stabilności finansowej. W Polsce, tendencja jest dokładnie odwrotna. Zgłoszone w ostatnim czasie projekty ustaw zmierzają do osłabienia NBP. Mowa tu m.in. o planowanych zmianach w ustawie o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym.

Ponadto wprowadzenie zmian legislacyjnych związanych z ustawą o Komitecie Stabilności Finansowej nie uwzględnia oczekiwań NBP w zakresie możliwości kontroli banków, ważnych dla stabilności finansowej kraju.

Dodatkowo, nie uwzględniono postulowanej przez NBP konieczności nowelizacji art. 23 ustawy o NBP, pozwalającego Narodowemu Bankowi Polskiemu, uzyskiwanie od funduszy inwestycyjnych, informacji potrzebnych do sporządzania bilansu płatniczego Polski.

Z kolei zmiany w ustawie o obrocie instrumentami finansowymi zmierzają do zmniejszenia roli NBP w nadzorze nad systemem płatności. W tym miejscu chciałbym podziękować Komisji Finansów Publicznych za zaakceptowanie sprawozdania Podkomisji Stałej ds. Instytucji Finansowych, w którym nie wyraziła ona zgody na wykreślenie NBP z akcjonariatu Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych.

Wysoki Sejmie,

Dla dobra publicznego konieczne jest wzmocnienie pozycji zarówno Narodowego Banku Polskiego jak i Ministerstwa Finansów, w oddziaływaniu na nadzór nad rynkiem finansowym. Sieć bezpieczeństwa finansowego, która nie zapewnia właściwej roli banku centralnego, może się bowiem okazać nieefektywna. Wydarzenia ostatnich miesięcy na świecie, pokazują, że koszty przywracania zaufania do instytucji finansowych oraz stabilności rynku mogą być wysokie. Konieczne są szybkie działania legislacyjne, które wzmocnią krajową sieć bezpieczeństwa finansowego i zapewnią skuteczny nadzór nad systemem bankowym w Polsce.

NBP przedstawia swoje poglądy na Komitecie Rady Ministrów, w Sejmie i na wszystkich innych możliwych forach. Nasz głos jest brany pod uwagę w niewystarczającym stopniu. Jeśli wyżej wymienione ustawy zostaną przyjęte w obecnym kształcie, NBP w istotny sposób zostanie osłabiony.

Panie Marszałku, Panie Posłanki, Panowie Posłowie,

Jako Prezes Narodowego Banku Polskiego deklaruję gotowość współpracy we wszystkich kwestiach dotyczących działalności banku centralnego. Korzystając z okazji jeszcze raz chciałbym odnieść się do sprawy, którą uważam obecnie za najważniejszą. W obliczu dzisiejszych

problemów, na całym świecie, bardziej niż kiedykolwiek potrzebna jest współpraca między najważniejszymi instytucjami odpowiedzialnymi za obraz gospodarki.

Mówiąc to nie oczekuję, że rząd zdejmie z banku centralnego ciężar walki z inflacją. Wyłączenie zagadnień monetarnych z wiru bieżącej polityki jest jednym z najważniejszych osiągnięć ustrojowych ostatnich kilku dekad. Mając świadomość konieczności takiego rozdziału kompetencji uważam jednak, że powinien to być „rozdział przyjazny”. Niezależność banku centralnego jest wielką wartością, ale niezbędna jest też efektywna komunikacja z organami administracji rządowej i parlamentem. Dlatego nie ustaję w staraniach, aby duch współpracy i dialogu zastąpił atmosferę konfrontacji. Wyrazem tego są liczne propozycje i rozwiązania, zgłaszane w mojej oficjalnej korespondencji. Wobec braku odzewu wystąpiłem z publicznym apelem do rządu o współpracę. Dzisiaj ponawiam mój apel. Uważam, że realizacja najważniejszego celu parlamentu, rządu i banku centralnego będzie postępowała szybciej w atmosferze porozumienia i współpracy. Ten cel, choć realizowany w ramach różnych obowiązków konstytucyjnych, jest dla nas wszystkich wspólny. Jest nim dobrobyt wszystkich Polaków.

Dziękuję Państwu za uwagę.